

In gesprek

**over de duurzame toekomst van
Schothorst-Zuid**
September 2021

Inhoudsopgave

Waarom dit verslag?	2
Intro	3
Verloop van de bijeenkomsten	4
Algemeen beeld van de gesprekken	4
Wie praatten er mee?	5
De vier stappen in samenvatting.....	6
Stap 1: kennismaken	6
Stap 2: ervaringen delen	7
Stap 3: dromen	8
Stap 4: doen.....	9
Adviezen aan de gemeente	11
Wees ontzettend transparant	11
Betrek mensen bij keuzes waar mogelijk	11
Houd rekening met verschillende communicatie- en participatiebehoeften	11
Communiceer regelmatig	12
Zet meer communicatiemiddelen in om een bredere doelgroep te betrekken	12
Werk op een ander schaalniveau	12

Verslag opgesteld door WarmteStem September- oktober 2021, Amersfoort

Ben Nitrauw

Jan Zuilhof

Tjerk-Peter van den Berg

Herman Koolstra

Niek Stavenga

Met veel dank aan alle gastheren en -vrouwen en gespreksleiders van de bijeenkomsten.

Contact

Ben Nitrauw

0622421147

ben@warmtestem.nl

Jan Zuilhof

0640311924

jan@warmtestem.nl

Waarom dit verslag?

In 2018 communiceerde de gemeente Amersfoort voor het eerst met bewoners over het plan om de wijk over te laten stappen op een alternatief voor aardgas. Sindsdien is er veel gebeurd. Uiteindelijk werd er gewerkt aan een concreet voorstel aan bewoners, dat in 2020 voor het eerst gepresenteerd werd. Dit voorstel was echter afhankelijk van een subsidieaanvraag bij het Rijk, die niet toegekend werd. De gemeente wil toch graag verder, en onderzoekt hoe.

Ondertussen werd ook in 2020 de coöperatie WarmteStem opgericht voor én door bewoners in Schothorst-Zuid. WarmteStem heeft het initiatief genomen om de wijk in te trekken en bij bewoners op te halen hoe zij zelf denken over wat er al gebeurd is en wat nog gaat komen. Met de gemeente werd afgesproken dat de opbrengst van deze actie meegenomen wordt bij de vervolgstappen om Schothorst-Zuid te verduurzamen.

Intro

In september 2021 vonden in de wijk Schothorst-Zuid 17 informele bijeenkomsten plaats waarin bewoners met elkaar in gesprek gingen over de vraag: ***“welke uitdagingen, mogelijkheden en belemmeringen zie ik om van Schothorst-Zuid een duurzame en leefbare wijk te maken?”***

Deze gesprekken werden georganiseerd door WarmteStem met als doel om inzicht te krijgen in ‘wat er binnen de wijk leeft’ ten aanzien van de energietransitie: wat zijn de ervaringen met het door de gemeente ingezette traject, welke initiatieven hebben de bewoners al genomen en hoe wordt aangekeken tegen de eigen rol én die van de overheid in het noodzakelijke vervolg.

De opzet van het traject kenmerkte zich door de volgende elementen:

- bijeenkomsten op loopafstand - bewoners konden op verschillende data/tijdstippen op 20 plekken in de wijk terecht in huiskamers, voor- of achtertuinen of op grasveldjes
- deskundige gespreksleiding - de vrijwillige gespreksleiders kregen een training die gericht was op het faciliteren van een dialoog
- een vast format van de bijeenkomsten - de 4-stappenmethode
- kleine groepjes - max. 8-9 deelnemers, om ieders bijdrage te kunnen honoreren
- informele setting - gastheren/-vrouwen zorgden voor een gezellige en smakelijke entourage, mensen werden uitdrukkelijk uitgenodigde om ‘na te borrelen’.

De werving van de deelnemers vond op verschillende manieren plaats:

- alle bewoners van de wijk ontvingen tweemaal een flyer waarin beknopt doel en opzet van de bijeenkomsten werd uitgelegd en de bewoners werden uitgenodigd
- volop informatie op website <http://www.warmtestem.nl.nl> met de mogelijkheid voor aanmelding (waar?, wanneer?)
- opvallende banners die drie weken boven de drie toegangswegen tot de wijk hingen
- aankondiging en doorverwijzing whatsapp-groepen en mond-op-mond- reclame.

In totaal vonden 17 gesprekken plaats. Daarvoor hadden zich ruim 125 deelnemers aangemeld. Er werd gebruik gemaakt van de vrijwillige inzet van 9 gespreksleiders en 17 ‘hosts’. Bij alle gesprekken was een vertegenwoordiger van WarmteStem aanwezig.

Buiten deze gesprekken om ontving WarmteStem van nog eens 13 wijkbewoners een reactie: door burens te spreken op straat, via het contactformulier op onze website en via e-mails. Vaak ging het hierbij om bewoners die bewust niet deelnamen aan de gesprekken. Deze geluiden zijn als welkomme aanvulling meegenomen in dit document.

Daarmee is dit verslag dus een reflectie van ongeveer 140 bewoners in Schothorst-Zuid die zich uitspraken over een duurzame, leefbare wijk.

Verloop van de bijeenkomsten

Zoals gezegd: de bijeenkomsten verliepen volgens een van tevoren met de gespreksleiders afgesproken format. We maakten gebruik van de 4-stappenmethode zoals die ook vaak bij dialooggesprekken wordt aangehouden:

1. *kennismaken* - wie ben je, wat brengt je hier en wat heb je met het onderwerp?
2. *ervaringen delen* - in hoeverre ben je zelf al bezig met verduurzamen en waar liep je tegenaan, maar ook: wat zijn je ervaringen met de aanpak in de wijk die tot nu toe is gevolgd (bewonersbijeenkomsten, voorstel 'Hoe maken we Schothorst-Zuid aardgasvrij' etc.)
3. *dromen* - hoe zie je Schothorst-Zuid als duurzame en leefbare wijk voor je? welke mooie maar ook angstbeelden heb je daar nu bij?
4. *doen* - wat zou er vanaf nu moeten gebeuren: wie is dan aan zet? en wat wil/kun jij zelf, of samen?

Dit diende verschillende doelen: allereerst gaf dit houvast en structuur voor het dialooggesprek; daarnaast was het met deze kapstok makkelijker om de verslaglegging te kaderen en qua proces vergelijkbare uitkomsten te krijgen.

Tenslotte zorgde deze aanpak ervoor dat iedere gespreksdeelnemer bij iedere stap aan het woord kwam. Zo konden we voorkomen dat enkele aanwezigen het gesprek domineerden; alle 125 deelnemers hebben actief deelgenomen aan het gesprek.

Het afleggen van de route in vier stappen duurde gemiddeld genomen 1,5 tot 2 uur. Daarna was er gelegenheid voor 'nabranders' en inventariseren we ook hoe WarmteStem initiatieven in buurten kan aanjagen of versterken en bewoners op een andere manier van dienst kan zijn.

Algemeen beeld van de gesprekken

Allereerst: de wijkgesprekken zijn door vrijwel alle betrokkenen als heel nodig, waardevol, inspirerend en ook nog eens gezellig ervaren. Veel deelnemers gaven aan het bijzonder op prijs te stellen dat de bijeenkomsten werden georganiseerd en er was lof en waardering voor de manier waarop WarmteStem het had vormgegeven.

Een tweede aspect dat opviel was dat verreweg de meeste aanwezigen redelijk tot behoorlijk betrokken waren bij het onderwerp. Dat lag wellicht enigszins voor de hand, hoewel we in de uitnodigingen nadrukkelijk hadden aangegeven dat de bijeenkomsten voor 'voor- én tegenstanders' en voor 'ingewijden én beginners' bedoeld waren.

Er was bij veel mensen zorg om de toekomst en verantwoordelijkheidsgevoel om in actie te komen.

Een derde punt dat vaak te berde werd gebracht was de kritiek op de rol van de gemeente in het proces tot nu toe. Die uitte zich in verschillende klachten:

- Veel mensen vonden dat er nog geen duidelijke richting is 'die we met z'n allen in zouden moeten slaan'. Er is gekozen voor een oplossing terwijl de alternatieven onvoldoende onderzocht zijn.

-
- Tegelijk werd aangegeven dat er geen strakke regie gevoerd wordt wat voor veel onduidelijkheid zorgt.
 - Er was ongenoegen over het tekort aan informatie, met name in het afgelopen jaar.
 - Een heel aantal mensen voelde zich in het proces niet serieus genomen. Ze werden niet betrokken bij keuzes. Op momenten waar ze wel iets in konden zeggen zoals op bewonersbijeenkomsten, werd hun inbreng niet gewaardeerd.
 - Waar het in de gesprekken aan de orde kwam, werd door een meerderheid van de aanwezigen negatief geoordeeld over het plan om te kiezen voor een warmtenet voor de wijk.

Al met al moesten we concluderen dat veel mensen een vrij negatief beeld van de rol van de gemeente hadden.

Wie praatten er mee?

Zo'n tweederde van de deelnemers gaf aan zelf al verduurzamingsmaatregelen in de woning te hebben gedaan. Daarbij werd door een aantal mensen opgemerkt dat ze nu verlegen zijn met de situatie: hoe nu verder?

Wat betreft de populatie van de deelnemers aan de wijkgesprekken valt verder te melden:

- Vrijwel alle aanwezigen waren kopers, huurders waren duidelijk sterk in de minderheid.
- De wat oudere bewoners waren oververtegenwoordigd: de meeste aanwezigen waren tussen de 40 en 70 jaar. (Opvallend: er waren ook verscheidene 75-plussers.) Jonge gezinnen waren in de minderheid, maar toch bij een redelijk deel van de gesprekken aanwezig.
- Tenslotte waren toch vooral de hoger opgeleide en 'witte' bewoners aanwezig; het gaat echter te ver om de aanwezigen als *usual suspects* te betitelen, omdat een fors aantal zich nog nauwelijks eerder rond dit thema had laten zien.

De vier stappen in samenvatting

Zoals al aangegeven: de bijeenkomsten verliepen volgens genoemd format. Toch verliepen de bijeenkomsten niet telkens op dezelfde manier: de ene keer lag de focus van de deelnemers erg op de vraag hoe ze zich ten opzichte van de gemeente verhielden; een ander gesprek zoomde sterk in op de vraag wat bewoners zelf kunnen bijdragen aan een duurzame samenleving en hoe daarbij kan worden samengewerkt. Ook de stemming verschilde, met als uitersten positief gestemd en pessimistisch over de zin van de hele transitie.

Het was lastig om de zwaarte van alle bijdragen te wegen. Omdat de gespreksleiders telkens onderstreepten dat de samenkomsten niet het karakter van een discussie mochten hebben werden individuele bijdragen niet becommentarieerd, en *vielen* er dus ook geen 'einduitslagen' te noteren. In onze communicatie hebben we benadrukt dat we ieders bijdrage wilden 'collecteren' en niet wilden 'wegen'. In beeldspraak: "We zitten allemaal in de kring en ieder legt z'n eigen inbreng daar op tafel. En aan het eind van het gesprek tillen we het tafelkleed aan de vier punten op: dat is de oogst van de avond."

Hierna toch onze poging het *over all* beeld van de bijeenkomsten per stap samen te vatten, en van commentaar te voorzien. Daarna nog een aantal adviezen aan de gemeente om hiermee verder aan de slag te gaan.

Stap 1: kennismaken

Bij de kennismaking bleek dat het overgrote deel van de deelnemers in een rijtjeshuis woont. Verder waren er verschillende eigenaren van bungalows en eengezinswoningen; bewoners van appartementen waren op enkele uitzonderingen na afwezig.

Een grote meerderheid van de aanwezigen voelt zich (erg) betrokken bij het onderwerp, maar de mate waarin ze zelf al actief met verduurzaming etc. bezig zijn (geweest) verschilt sterk. Over het geheel gezien is iets meer dan de helft al bezig geweest met een of twee maatregelen zoals HR++-glas, vloer- of bodemisolatie, spouwmuur en zonnepanelen. Een kleiner deel was al aan de slag met dakisolatie, een enkeling al met de aanschaf van een warmtepomp.

Vrijwel iedereen gaf aan nieuwsgierig te zijn, maar de motieven waren daarbij verschillend. Ongeveer 20% meldde zich bij de kennismaking aan als weinig enthousiast over de materie. Dit varieerde van terughoudend via 'het zal m'n tijd wel duren' naar 'ik vind het helemaal niks wat de gemeente wil. De grote groep omschreef zichzelf echter als 'bezorgd om het klimaat' en 'bereid om maatregelen te nemen'. Ruim de helft voelt zich ook gemotiveerd om een steentje bij te dragen om 'het tij te keren'. Daarbij willen veel mensen wel de vrijheid houden zelf te kiezen; "ik moet het tenslotte straks ook zelf betalen".

Verschillende malen gehoord: "We willen nu wel eens weten wat er gaat gebeuren. Alleen dan kunnen we zelf ook verder als we dat willen."

Opvallend was dat sommige mensen die bij de start aangaven tegen het streven naar aardgasvrij te zijn tijdens het gesprek gaandeweg coöperatiever werden.

Stap 2: ervaringen delen

In de gesprekken hebben we deze stap uitgesplitst naar ‘ervaringen met zelf verduurzamen’ en ‘ervaringen met de gemeente en de plannen van de gemeente’.

Opvallend in de gesprekken was dat veel inwoners hun verduurzamingsplannen veelal *in hun uppie* hebben uitgevogeld. Daarbij viel op dat aardig wat mensen gaandeweg al behoorlijk ervaringsdeskundig zijn geworden. Dit leverde in een aantal gevallen mooie bijvangst op: “Kom maar even bij me langs dan kan je zien hoe wij het aangepakt hebben”.

Toch was er breed het gevoel dat het toch allemaal een stuk soepeler en makkelijker zou lopen als er betere toegang zou zijn tot advies & ondersteuning. Veel mensen moesten toch zelf het wiel uitvinden, zo werd her en der gevoeld. De bereidheid om de opgedane ervaringen met elkaar te delen lijkt overigens groot. (Her en der werden hiervoor al ter plekke afspraken gemaakt.)

De *ervaringen met de gemeente* en de plannen voor een warmtenet kregen een zeer gevarieerd onthaal.

- Zeker 40% bezocht 1 of 2 bijeenkomsten van de gemeente, een enkeling nog meer. De indruk die deze avonden hebben nagelaten waren echter niet onverdeeld positief. Hoewel een aantal mensen aangaf ‘er veel opgestoken’ te hebben, waren er nogal wat negatieve geluiden, zoals eenzijdige en sturende informatieverstrekking, mensen die werden afgekapd en bij een aantal het gevoel dat het niks uitmaakt wat je inbrengt “omdat alles toch achter je rug om beslist wordt”.
- Alle huurders die wij spraken zeiden het gevoel te hebben dat hen niets is gevraagd. Daarmee hadden ze het gevoel dat het traject alleen voor woningeigenaren was bedoeld.
- Plannen kregen geen follow up en/of werden niet nagekomen: zo zouden er pilotwoningen komen, maar “daar hebben we later nooit meer iets over gehoord”.
- Wat betreft de communicatie over de voortgang leeft bij veel mensen het gevoel dat de gemeente het na de door het rijk afgewezen subsidieaanvraag “zelf ook niet meer wist en het daarom oorverdovend stil is gebleven”. Hierover was veel frustratie voelbaar. In een aantal gesprekken kwam naar voren dat die radiostilte ook funest is voor de motivatie van de bewoners om door te gaan met verduurzamen.
- Zorgen zijn er eveneens over de vraag of een warmtenet niet veel duurder gaat uitpakken dan is voorgespiegeld, en of de bewoners niet voor eventuele kosten moeten opdraaien.
- De vraag of de alternatieven voor een warmtenet wel voldoende doorgerekend, kwam regelmatig voorbij.
- Grote twijfels werden geuit bij de rol van Warmtebedrijf Amersfoort: er is zorg of niet alleen de inwoners maar ook de gemeente feitelijk ‘alle macht’ aan dit commerciële bedrijf geeft.
- Het gevoel dat bij een flink aantal mensen leeft is dat ze weliswaar (uit alle hoeken) veel informatie krijgen, maar niet kunnen beoordelen wat waar is en wat niet. In verschillende gesprekken kwam een gevoel van wantrouwen naar boven: is informeren niet vooral manipuleren en wordt er niet vooral op de ‘verkoop’ van het warmtenet als enige oplossing gestuurd? Voorbeeld van wantrouwen: “ze zeggen dat

de gasleidingen moeten worden vernieuwd maar ik heb gehoord dat die nog best een tijd meekunnen. Dus waarom moet het allemaal zo snel?"

Uiteraard lopen hier de meningen uiteen. Een klein deel van de mensen vond het prima als een warmtenet-aansluiting voor de hele wijk wordt geregeld, maar vaker hoorden we bewoners die zich niet afhankelijk willen maken van een monopolist, of zelfs ronduit fel tegen deze oplossing zijn.

Maar over de hele linie gaven mensen aan dat informatie en advies onafhankelijk zou moeten zijn. En daar wordt door veel mensen juist vraagtekens bij gezet.

Stap 3: dromen

Verreweg de meeste deelnemers gaven aan zich zorgen te maken over het klimaat. De toonzetting varieerde nogal: van *'mijn droom is ... dat we een oplossing hebben gevonden voor de energieproblematiek'* via *'... dat iedereen zich bewust is dat het vijf voor twaalf is en de urgentie voelt hiermee aan de slag te gaan'* tot *'... dat we als buurt samen plannen maken en uitvoeren om te vergroenen en duurzamer te leven'*.

Natuurlijk werd ook gedroomd van een financieel haalbare toekomst: *'de lasten eerlijk verdelen'*. En – zoals veel terugkwam – van een betaalbare nul-op-de-meter woning.

Veel bewoners namen in hun droom alvast een voorschotje op stap 4 en wensten zich een situatie waarin superduidelijk is wat ons met elkaar te doen staat: een rijksoverheid die heldere keuzes maakt, en een gemeente die dit lokaal vertaalt en duidelijke lijnen uitzet voor de stad, om vervolgens in samenspraak met de bewoners naar een gedragen aanpak op wijkniveau. Het gevoel dat dit nodig is werd breed gevoeld, maar tegelijkertijd was er de realiteitszin dat op deze route nogal wat hobbels te nemen zijn.

De dromen over een mooiere wijk waren soms heel concreet: groene tuinen zonder tegels en openbaar groen in eigen beheer, deelauto's en minder parkeerplekken, regentonnen, watertanks en groene daken.

Wat betreft de warmtevoorziening droomden veel aanwezigen van een toekomst op waterstof en (in iets mindere mate) kernenergie. Een enkeling wilde alle kaarten zetten op all-electric en weer anderen vonden het warmtenet ook prima. Maar: voor biomassa gingen vrijwel nergens de handen op elkaar.

Opvallend was ook dat veel deelnemers het belang van collectieve aanpakken benadrukten, of dit nu gaat om uitzoekwerk en inkopen of om collectief aansluiten op een warmtebron. Daar werd wel bij aangetekend dat dit dan op kleine schaal zou moeten gebeuren; overzichtelijk met mensen die je tot op zekere hoogte kunt kennen, en met oplossingen in eigendom van de mensen die de rekening betalen of als publieke dienst.

Tenslotte werd er gedroomd over meer eensgezindheid in de wijk: dit tegenover de dreigende verdeeldheid die alle veranderingen teweeg kunnen brengen.

Naast mooie dromen waren er nachtmerries, zoals:

- zonnepanelen gaan leggen en vervolgens niet kunnen terugleveren
- geluidsoverlast van warmtepompen
- dat mensen over een paar jaar nog steeds niets hebben ondernomen omdat ze niet weten waar ze aan toe zijn

-
- dat inwoners voor voldongen feiten komen staan en worden gedwongen om mee te doen
 - een overheid die nu halsoverkop besluiten neemt waar we in 2030 spijt van hebben
 - de 'heilige' streefdatum van 2030 voor de wijk.

Stap 4: doen

Bij dit laatste onderdeel konden de mensen zich uitspreken over twee vragen: wat zou er moeten gebeuren, en wie zou dat dan moeten doen?

Zoals al gezegd: in alle gesprekken kwam als belangrijke wens naar voren dat **de gemeente toch vooral aan zet** is: neem verantwoordelijkheid en wees vervolgens daadkrachtig.

Dat geldt in de eerste plaats de communicatie, die volgens veel mensen aanzienlijk beter kan. Mensen hebben grote behoefte aan duidelijkheid over wat móet en wat kán. Die werd niet ervaren en daar ging ook vaak de verwarring over. Een voorbeeld is of de gasleidingen nu wel echt aan vervanging toe zijn.

Daarnaast gaven mensen aan vooral veel behoefte te hebben aan ondersteuning bij het verduurzamen op een manier waar zij zelf achter staan. Daarbij werden bijvoorbeeld genoemd:

- geef subsidies aan koplopers
- bied gratis advies-aan-huis
- maak meer duidelijk dat de energietransitie echt noodzakelijk is
- sta open voor verschillende oplossingsrichtingen en trek samen op met bewoners als er een keuze gemaakt moet worden
- faciliteer kleinschalige initiatieven op het gebied van vergroening en stem je vergunningenbeleid daarop af, etc.

En vooral: wees als overheid betrouwbaar en transparant in wat je doet.

In een wat breder perspectief wordt genoemd dat de inspanningen niet zo rigide gericht moeten zijn op het 'dogma' van-het-gas-af: het gaat toch om de CO2-reductie. Geopperd wordt dat er een landelijk debat over de energietransitie zou moeten komen.

WarmteStem kan een belangrijke rol vervullen als het gaat om het handen uit de mouwen steken. Voorbeelden die werden genoemd waren:

- organiseer 'duurzame openhuizenroutes' naar voorbeeldwoningen
- benut de kennis & kunde die er bij de mensen is
- organiseer collectieve inkoopacties en ondersteun buurtinitiatieven.

(Bij de meeste gesprekken maakte WarmteStem al reclame voor de cursus 'energiecoach' die NMU organiseert.)

Tenslotte **de inwoners zelf**.

Unaniem zijn de gespreksdeelnemers van mening dat het verlagen van je eigen energiegebruik hoogste prioriteit heeft. Er is veel bereidheid en ook actie om zelf of samen met anderen maatregelen te nemen die daaraan bijdragen

Verder worden veel andere ideeën en goede voornemens geuit die de energietransitie op de schaal van de wijk kunnen vooruithelpen:

- mensen die hun kennis & kunde willen aanbieden, aan de gemeente en/of WarmteStem
- mensen die hun huis als 'voorbeeldwoning' willen openstellen
- mensen die met elkaar in gesprek willen om te bekijken of ze 'samen kunnen optrekken' met verduurzamingsmaatregelen (een enkeling suggereerde zelfs de start van een soort VvE-light)
- mensen die graag openbaar groen willen 'overnemen' en samen willen verduurzamen

In de meeste gesprekken was de conclusie toch dat er grote bereidheid is om naar vermogen zelf te verduurzamen; wel is daarbij hulp, ondersteuning en soms een beetje geld(besparing) voor nodig.

Adviezen aan de gemeente

In de eerdere hoofdstukken van dit verslag hebben we een doorkijk gegeven naar wat door bewoners in Schothorst-Zuid werd gezegd over het verduurzamen van de wijk. Hieronder volgt een advies van WarmteStem aan de gemeente dat gebaseerd is op alle geluiden die wij de afgelopen maanden hebben opgevangen.

Wees ontzettend transparant

Er zijn de afgelopen jaren door de gemeente veel keuzes gemaakt in het traject om tot een wijkwarmteplan te komen. Er is steeds informatie verschaft over ingeslagen richtingen. Maar waarop keuzes gebaseerd zijn, is voor veel mensen onduidelijk. Los van of mensen invloed hebben, is het ontzettend belangrijk om keuzes helder te motiveren en daarmee begrip te kweken. Het helpt daarbij als de gemeente zich zeer benaderbaar opstelt.

Daar hoort ook bij dat er een duidelijk onderscheid gemaakt moet worden tussen waar de gemeente zelf iets te kiezen heeft, en waar niet. De gemeente is immers ook aan regelgeving gebonden, maar bij veel bewoners zijn de (on)mogelijkheden van de gemeente vanzelfsprekend weinig bekend.

Betrek mensen bij keuzes waar mogelijk

De gemeente kan natuurlijk niet bij iedere kleine beslissing iedere bewoner betrekken. Bovendien wil lang niet iedereen meedenken en -beslissen. Dat neemt niet weg dat bij bepaalde beslissingen prima bewoners betrokken kunnen worden. Bijvoorbeeld over voorwaarden waaraan collectieve oplossingen moeten voldoen en welke marktpartijen betrokken worden. Het is uiteindelijk de deelname van huishoudens die het succes van een aanpak bepalen, dus het is nuttig om met hen samen uit te zoeken onder welke voorwaarden ze straks daadwerkelijk meedoen. Dit geeft mensen eigenaarschap over het proces, in plaats van dat ze enkel verleid worden en pas laat duidelijk wordt of ze wel interesse hebben in de worst die ze wordt voorgehouden. Elders in het land worden hier prima ervaringen mee opgedaan en ontstaan mooie samenwerkingen tussen gemeenten en bewoners.

Houd rekening met verschillende communicatie- en participatiebehoeften

Er is tot dusver door de gemeente steeds ingezet op communicatie die ook te begrijpen is voor mensen die geen zin hebben om zich al te veel in de materie te verdiepen. Dat is belangrijk. Maar de grote groep bewoners zich die wél inleest en een sterke mening vormt, neemt hier geen genoegen mee. Bied informatie daarom aan op verschillende niveaus, zodat de informatie waarop de gemeente keuzes baseert ook duidelijk vindbaar is voor wijkbewoners. Zeker nu isolatie en warmtetechnieken zowel politiek als in media veel aandacht krijgen maar geen eenduidig beeld schetsen over wat wijsheid is, is het belangrijk om 'samen' op zoek te gaan naar een antwoord voor Schothorst-Zuid waar zowel bewoners als gemeente in geloven.

Communiceer regelmatig

Lange periodes van stilte hebben bij veel mensen voor onduidelijkheid gezorgd. Er leven vragen als 'zijn ze nog wel bezig?' en 'ligt er straks ineens iets waar we niet meer onderuit kunnen?'. Het is begrijpelijk dat niet iedere maand nieuw handelingsperspectief kan worden geboden aan bewoners. Maar de gemeente is continu bezig met het project en kan daarvan geïnteresseerde bewoners op de hoogte houden.

Zet meer communicatiemiddelen in om een bredere doelgroep te betrekken

WarmteStem heeft met de wijkgesprekken al gezorgd dat veel mensen zich uitspraken, maar zoals eerder gezegd bleven bepaalde groepen ondervertegenwoordigd. Als echt een duidelijk beeld gevormd moet worden van hoe 'de wijk' ergens over denkt, moeten andere methodes ingezet worden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan deur-aan-deur interviews. Dit is voor een wijk met de omvang van Schothorst-Zuid arbeidsintensief. Daarom kan ook gedacht worden aan steekproeven in de planfase. Als de doelstelling is om iedere woning aardgasvrij te maken, zijn natuurlijk vrijwel overal huisbezoeken onvermijdelijk.

Werk op een ander schaalniveau

Schothorst-Zuid blijkt een vrij groot gebied om één aanpak voor te ontwikkelen. In verschillende buurten met verschillende woningtypen zal niet altijd dezelfde strategie de meest zinvolle zijn. Veel bewoners ervaren dit ook zo. Daarnaast is het lastig om communicatie en samenwerken persoonlijk te maken op deze schaal. Mensen betrekken gaat beter als ze het idee hebben dat het ook echt om hun eigen straat gaat.